

Kestävä Laitilan keskustan elinvoimaisuuden kehittämishanke – tiivistelmä tuloksista

Antti Maantiehinno

Projektipäällikkö

Elinvoimajaostolle 9.10.2023

Sisällys

1. Tiivistelmä kehittämisideoista	2
1.1 Keskustan viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen	2
1.2 Yritysyhteistyö ja projektit yrittäjien kanssa	3
1.3 Kaupunkiorganisaatio	4
1.4 Kulttuuri ja tapahtumat	4
1.5 Muita ideoita	5
2. Hanke-ehdotukset	6
2.1 Keskustan elävöittäminen	6
2.2 Brändin kehittäminen	7
2.3 Alueellisen kulttuuriyhteistyön kehittäminen Vakka-Suomessa	7
2.4 Kokeilun talo	8

1. Tiivistelmä kehittämideoista

Erilaisista keskusteluista ja muistiinpanoista on koottu lyhyempiä ja napakampia, yksittäisiä kehittämisideoita. Yhteiskunnasta on mahdollisuus saada laajempi kuva hankkeesta, sen kokeiluista ja kerätystä tiedosta.

1.1 Keskustan viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen

Käytetään osallistavaa budjetointia keskustan pienten puutteiden korjaamiseen tai varataan muulla tavoin resurssia siihen, että myös pieniin ongelma-kohtiin voidaan aktiivisesti puuttua. Osallistavan budjetoinnin avulla pystyttäisiin priorisoimaan toimet kuntalaisten mielestä akuuteimpiin ongelmiin.

Luodaan toimintamalli yhdessä keskeisten yhteistyötahojen kanssa erilaisten kampanjoiden toteuttamiseksi ja juurruttamiseksi Laitilaan. Laitilassa voisi olla vuosittain toistuvia keskustan siisteyteen ja viihtyisyyteen liittyviä, yhteisöllisiä tempauksia. Tällä tavoin kaupunki pystyy tukemaan keskustan alueella tehtävää vapaaehtoistyötä viihtyisyyden parantamiseksi.

Tiivistetään keskustaa kaavoituksen avulla, kehitetään kauppahallin tapainen tiivis keskittymä.

Huomioidaan puistoalueiden kehittäminen ja toiminnallisuus osana puistoalueiden hoito- ja kunnossapitosuunnitelmia, tai jollakin muulla tavalla. Kartoitetaan yhteistyössä eri osastojen kanssa sitä, voidaanko puistoalueille hankkia lainattavaksi/vuokrattavaksi erilaisia pihapelejä, ja voitaisiinko jokin Laitilan puistoista kehittää ulkopelipuistiksi.

Hankkeen aikana torin ja kirkkopuiston ympäristöön on kiinnitetty erityistä huomiota. Alue voisi palvella nykyistä paremmin sosiaalisena kohtaamispaikkana. Vihtorinkadun saneeraus on saanut ihmiset kulkemaan enemmän alueen ohi, jolloin se on myös noussut aiempaa paremmin esille. Vihtorinkadun avauduttua autoliikenteelle tori jää kuitenkin jälleen sivuun. Sesonki- tai tapahtumakohtainen kadun sulkeminen kirkkopuiston ja torin kohdalla kiinnittää paremmin kuntalaisten huomion. Erityisesti, jos katu saadaan aktiiviseen käyttöön ja osaksi tapahtumaa tai toimintaa alueella. Tällöin alueesta muodostuu yksi suurempi ja eheämpi kokonaisuus. Torin kehittämiseksi kootun työryhmän tulisi jatkaa kokoontumisia myös tulevaisuudessa alueen kehittämiseksi.

Järjestetään uusi katutaidetapahtuma, jossa Laitilaan tehtäisiin uusia muraaleja.

Lisätään penkkejä ja roskikseja tasaisesti eripuolille keskustaa.

Lisätään ja kehitetään keskusta-alueen istutuksia myös tulevaisuudessa. Kesäkukkien hoidosta vastaava Laitila-Pyhäranta 4h-yhdistys on ollut mukana myös hankkeen istutuskokeiluissa. Yhteistyö ja suunnittelu yhdessä teknisen toimen kanssa on tärkeää.

Edetään Keskuskadun ja Koulutien risteyksestä alkavan tieosuuden kehittämisen kanssa ja pyritään löytämään ratkaisut, joiden avulla alueesta saadaan toimiva kokonaisuus. Alue on epäselvä ja ruma kokonaisuus aivan ydinkeskustassa.

Yhteistyössä Kauppakadun kiinteistönomistajien, yrittäjien ja alueella toimivien toimijoiden kanssa lähdetään selvittämään sitä, miten Kauppakadusta saataisiin kävelijöitä ja pyöräilijöitä nykyistä paremmin palveleva, selkeä kokonaisuus.

Selvitetään, onko Meijerin linja-autopysäkin kohdalle mahdollista toteuttaa autoparkkiratkaisu. Vaihtoehtoisesti osoitetaan pysäkin läheisyyteen saapuville autoille selkeä paikka, johon auton voi jättää.

Kartoitetaan ongelmallisimmiksi koetut hämärät suojatiet keskustan alueella ja hankitaan niihin liiketunnistinvalaisimet, tai muu vastaava ratkaisu, jolla saadaan lisättyä suojateitä ylittävien turvallisuutta pimeinä vuodenaikoina.

Selvitetään sellaiset kävelytiet ja kevyenliikenteenväylät, joille voitaisiin maalata merkintöjä suoraan ajorataan liikenteen selkiyttämiseksi.

Luodaan pitkän tähtäimen suunnitelma siitä, miltä keskustan halutaan näyttävän kymmenien vuosien aikajänteellä.

1.2 Yritysyhteistyö ja projektit yrittäjien kanssa

Kaupungin ja yrittäjien tulisi käydä keskustelua siitä, mitä he odottavat toisiltaan ja miten osapuolet toivovat yhteistyötä kehitettävän, sekä miten yhteisöllisiä projekteja voitaisiin toteuttaa tulevaisuudessa. Millaisia yhteisöllisiä projekteja tulevaisuudessa halutaan toteuttaa?

Löytyykö Laitilasta todellisuudessa sellaisia yrittäjiä, jotka olisivat valmiita lähtemään suuriin projekteihin? Näkeekö kaupunki tällaiset mahdollisina, vai mahdottomina? Jotkin yrittäjät ovat väläyttelleet ajatuksia suuremmista projekteista, kuten siirtolapuutarhamökkikylä -alueen rakentamisesta Laitilaan. Aktiivisempi vuoropuhelu yrittäjien ja kaupungin välillä.

Elintarviketeollisuuden yhteistyön kehittäminen. Elintarviketeollisuus on alueella merkittävää. Voitaisiko elintarviketeollisuutta hyödyntää tulevaisuudessa paremmin osana Laitilan brändiä? Olisiko Laitilaan mahdollista lähteä rakentamaan elintarviketeollisuuden klusteria? Tuodaan toimijat yhteen.

Kiinteistöjen omistajat ja yrittäjät voisivat pienillä resursseilla kirkastaa keskustan ilmettä. Kerätään keskusta-alueen kiinteistöjenomistajat ja yrittäjät yhteen ja lähdetään yhteistuumin ehostamaan julkisivuja, sekä tonttien edustoja.

1.3 Kaupunkiorganisaatio

Kaupunki, että kuntalaiset hyötyvät matalan kynnyksen palautepalvelusta. Hanke on saanut kiitosta niin kuntalaisilta, kuin kaupungin viranhaltijoiltakin siitä, että hankkeen kautta kuntalaisten on ollut helppo välittää palautetta kaupungille. Vastaavalle palvelulle olisi tulevaisuudessakin tarvetta.

Viestintää ja tiedonkulkua kaupungin eri osastojen toiminnasta kaupunkilaisille tulisi kehittää. Kotisivujen uudistaminen saattaa osittain vastata tähän tarpeeseen. Asiaa tulisi kuitenkin tarkastella myös kaupungin sisäisesti, miten voidaan paremmin välittää tietoa kuntalaisille siitä, mitä kaikkea kaupunki tekee.

Kaupunkiorganisaation muutoskyvykkyyden kehittäminen ja ylläpitäminen. Hanke on aloittanut muutosprosessin ja muutokseen suhtaudutaan tällä hetkellä hieman avoimemmin, mitä hankkeen alussa. Tilanne tulisi pystyä hyödyntämään. Samalla tulisi hyödyntää jo valmiiksi muutokselle myönteisesti suhtautuvien osaaminen ja into. Tarvitaan ihmisiä, jotka haluavat löytää ratkaisuja mennä eteenpäin. Huomioidaan myös muut meneillään olevat muutosprosessit. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan uudistus on sitonut joidenkin kaupungin työntekijöiden käsiä suuresti tämän hankkeen aikana. Samoin Vihtorinkadun saneeraus.

Vapaaehtoistyön ja yhteistyön kehittäminen. Monet kaupungin osastot tekevät yhteistyötä erilaisten paikallisten toimijoiden kanssa. Miten kukin voisi kehittää yhteistyötä omalla kohdallaan? Laitilan yhdistysohjelman nykyistä parempi hyödyntäminen toiminnassa.

Millä keinoilla nuoret saataisiin tulevaisuudessa huomioita entistä paremmin osana päätöksentekoa ja miten nuorten ääni saadaan kuuluviin? Se, millaisen kuvan nuoret Laitilasta muodostavat, vaikuttaa suuresti kiinnostukseen palata alueelle opiskelujen jälkeen.

1.4 Kulttuuri ja tapahtumat

Laitilassa on vilkasta kulttuurielämää ja useita aktiivisia toimijoita. Toimijat eivät kuitenkaan kykene venymään paljon nykyistä enempään, vaikka kysyntää olisi. Alueellinen yhteistyö voisi toimia yhtenä ratkaisuna. Ongelmat ovat hyvin samankaltaisia alueen kunnissa, joten ratkaisujen etsiminen yhdessä säästäisi aikaa ja tällöin voitaisiin paremmin hyödyntää parhaita toimintamalleja eri kunnista ja jakaa säännöllisesti kokemuksia. Laitila ja Uusikaupunki ovat jo aloittaneet yhteistyön asian tiimoilta, ja toiveissa on ollut yhteinen hanke, jotta yhteistyö saataisiin tehokkaasti käyntiin. Hankkeelle tulisi löytää omarahoitusosuus.

Erilaisia tapahtumia toivotaan lisää, mutta uusia tekijöitä on hankala löytää. Nykyiset toimijat toimivat omista lähtökohdistaan ja tekevät jo paljon ja aika ei riitä juuri muuhun. Alueellisen yhteistyön avulla tarjontaa voitaisiin lisätä ja monipuolistaa kuntien välisellä yhteistyöllä. Erilaiset yhteishankkeet, että omatkin hankkeet voivat tuoda hetkellistä lisäresurssia ja tuottaa tarpeellisia uusia toimintamalleja.

Tutkitaan mahdollisuutta palkata tuottaja kulttuuritoimeen tai yhteisesti sivistystoimeen eri toimijoiden yhteiskäyttöön. Yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa, sekä tapahtumatuotannot voisivat hyötyä suuresti lisäresursseista ja tätä kautta voitaisiin kehittää ja edistää keskustan alueella tapahtuvaa toimintaa ja toimijoiden välistä yhteistyötä.

Lisätään erilaisia valaistuksellisia tapahtumia ympärivuotisesti.

1.5 Muita ideoita

Voitaisiinko Laitilaan kaavoittaa järvenrantatontteja, tai uniikkia asuinalueita järvimaisemiin? Laitilassa on valtava määrä järviä, jotka nähdään mahdollisuutena.

Uniikki asuinalue keskustan läheisyyteen. Musta, harmaa ja valkoinen ovat trendikkäitä värejä rakentamisessa. Nykyään kaivataan kuitenkin myös enenevässä määrin jotain erilaista, rohkeaa ja uniikkia.

Laitilaan kaivataan yhteisöllistä ja sosiaalista tilaa niin oleskeluun, kuin erilaisten toimijoiden ja tapahtumien käyttöön. Laitilan vanha meijeri voisi kunnostettuna tarjota puitteet, jotka palvelisivat hyvin monenlaista toimijoita ja tarpeita. Meijerin kunnostaminen olisi kuitenkin todella suuri investointi. Vastaavasti keskusta-alueella on suurempia ja pienempiä tyhjiä liiketiloja, joita voitaisiin yrittää erilaisin keinoin valjastaa yhteisölliseen käyttöön.

Tyhjille liiketiloille tulisi keksiä ratkaisu. Kivijalka ei tule palaamaan vanhaan loistoonsa, mutta erilaisia tulevaisuudenkuvia on monia. Tämä kuitenkin vaatii monialaista yhteistyötä. Tilat ja niiden omistajat tulisi kartoittaa ja käynnistää yhteistyö. Erilaisia ratkaisuja tulisi kokeilla rohkeasti ja ennakkoluulottomasti, jotta saataisiin toimintaa tyhjiin liiketiloihin.

Myös yhteisöllisestä etätyötilasta on käyty keskustelua. Tarpeita on monenlaisia, jolloin olisi järkevä pyrkiä yhdistelemään erilaisia ideoita. Kansainvälinen tulokulma yhteisölliseen etätyötilaan olisi uusi ja kiinnostava. Tiiviimpi yhteistyö ukrainalaisten ja muiden ulkomaalaistaustaisten kanssa voisi poikia myös uusia innovatiivisia mahdollisuuksia tulevaisuuteen. Laitilassa on paljon ukrainalaisia ja 10% kaupungin asukkaista on ulkomaalaistaustaisia. Tämänkin idean ympärille on jo mietitty hanketta.

Laitilasta puuttuu edelleen nuorten toivoma skeittiparkki.

Laitilaan on toivottu jotain omaa ja erikoista. Persoonallista. Maamerkkiä, omaa monumenttia, tai vesielementtiä.

Vuoden kukoista haluttaisiin jonkinlainen oma erikoisuutensa Laitilan katukuvaan. Missä ja miten vuoden kukot voisivat olla esillä?

Laitilan historiasta löytyy paljon ammennettavaa erilaisten kohteiden tarinallistamiseen.

Purkukuntoisiin rakennuksiin tehdyt taidekokonaisuudet kiinnostavat ja vetävät ihmisiä myös muualta tutustumaan. Vanha Esso on yksi tällaiseen mahdollisesti sopiva kohde aivan

ydinkeskustassamme. Katukuvaa rumentava kokonaisuus voitaisiinkin kääntää kiinnostusta herättäväksi kohteeksi ennen, kuin se puretaan.

Matkailu vaatii Laitilassa huomiota. Se koetaan epäselväksi kokonaisuudeksi. Laitilassa on paljon matkailijoita kiinnostavaa ja Laitilassa matkailaan nykyäänkin. Tätä aluetta voitaisiin kehittää suuresti niin Laitilassa, kuin alueellisestikin. Alueelta uupuu Visit-organisaatio, jollaista tänne kaivataan.

Laitilalle oma kryptovaluutta. Kryptovaluutta älysopimuksella, kustannukset ovat alhaiset. Kaupunki laskee stipendeinä liikkeelle omaa rahaa. Tehdään stipendien lahjoittajien, sekä paikallisten yritysten kanssa sopimus siitä, että laskettu kryptovaluutta käy paikallisiin yrityksiin. Yrittäjät voivat jälkeinpäin vaihtaa saadun kryptovaluutan kaupungin kanssa rahaksi. Rakennetaan sisään 10% vuosittainen inflaatio, joka takaa sen, että raha kiertää.

Kesäasukkaiden omat tapahtumat ja tilaisuudet. Suunnitellaan ja toteutetaan kesäkauden alkuun, että kesäkauden ajaksi kesäasukkaille kohdennettuja tapahtumia. Mitä he tarvitsevat kesäkauden alussa, kun saapuvat paikkakunnalle? Entä millaisia kokoavia tapahtumia he voisivat kaivata kesäkauden aikana? Alueellinen näkökulma?

Laitila Brändi vahvasti esille myös keskustassa. Brändin mukaiset kyltit 8-tien varrelle. Kehitetään yhteistyötä ja viestintää kaupunkilaisten ja yrittäjien kesken. Mitä laitilalaisuus on laitilalaisten mielestä? Brändin mukainen kyltitys ja Laitilaa kuvaava maamerkki keskustaan (ihmiset löytävät myös Laitilan ulkopuolelta asioimaan). Paikallisylypeyden lisääminen ja Laitilan erityisyyden korostaminen.

2. Hanke-ehdotukset

Seuraavat hanke-ehdotukset on koottu yhdistelemällä erilaisia ajatuksia hankkeen aikana syntyneistä huomioista, jotka sopivat samoihin teemoihin. Asioita tai asiakokonaisuuksia voidaan toki edistää myös yksitellen tai yhdistelemällä niistä erilaisia kokonaisuuksia. Osa aiheista on sen verran suuria kokonaisuuksia, että niiden edistämiseksi kannattaa harkita hankkeistamista, joko kaupungin itsensä, tai Ukipolis Oy:n hallinnoimana.

2.1 Keskustan elävöittäminen

Kartoitetaan tyhjät liiketilat, tuodaan niiden omistajat yhteen ja lähdetään yhteistyössä kokeilemaan erilaisia tapoja tuoda liiketiloihin elämää ja etsitään uusia toimintamalleja, jotta tyhjiä liiketiloja saataisiin käyttöön. Perustetaan työryhmä. Osallistetaan erilaisia paikallisia yrittäjiä ja toimijoita pop-up tyylisiin kokeiluihin tyhjiissä liiketiloissa.

Lähdetään kehittämään paikkakunnan tapahtumatoimintaa. Kartoitetaan vuosittaiset tapahtumat ja kootaan yhteen tärkeimmät paikalliset toimijat, jotka tapahtumia järjestävät.

Kartoitetaan toimijoiden kehitystarpeet. Selvitetään myös kohderyhmäkohtaisesti, millaisia tarpeita kuntalaisilla on ja mietitään, millä keinoin tarpeisiin voitaisiin vastata.

Millaisia puistoalueita Laitilassa on ja miten niitä käytetään? Miten niiden käyttöä voitaisiin edistää? Kokeillaan brändätä puistoa ja lähdetään totuttamaan ihmisiä puistojen aktiivisempaan käyttöön. Vastataan toiminnallisiin, että myös sosiaalisiin tarpeisiin. Järjestetään toimintaa puistoissa.

Yhteisöllisen prosessin kautta tuodaan Laitilan keskustaan jokin oma elementti laitilalaisille.

2.2 Brändin kehittäminen

Benchmarkataan Skånen/Falunin maaseutubrändi. Selvitetään millaiseksi laitilalaiset kokevat paikkakuntansa? Mitä laitilalaiset haluaisivat Laitilan olevan tai edustavan? Millaisella teemalla, vahvuudella, maamerkillä tai monumentilla Laitila halutaan tehdä näkyväksi?

Lähdetään kehittämään yhteistyötä elintarvikealan toimijoiden välillä ja pohditaan, millaisia tarpeita ja toiveita toimijoilla on. Selvitetään, millä keinoin elintarviketeollisuutta voitaisiin paikkakunnalla hyödyntää paremmin, millaista yhteistyötä voitaisiin tehdä, miten saataisiin elintarviketeollisuus näkyvämmäksi Laitilassa? Miten tätä voitaisiin hyödyntää matkailussa?

Tutkitaan, voitaisiinko Laitila-brändiä rakentaa kansainvälisyyden ja nuorten vaikuttavuuden teemoilla? Kansainvälisyys näkökulmana on Laitilalle hyvin ominainen, kun otetaan huomioon ulkomaalaistaustaisten määrä paikkakunnalla. Nuoret eivät nykyisellään kuulu Laitila-brändin keskiöön, mutta nuorten merkitys kaupungin tulevaisuudelle on merkittävä. Voisiko nuoriso näkyä vahvemmin Laitila-brändissä.

Kehitetään kaupungin sisäistä, että eri toimijoiden välistä viestintää Laitilassa. Kokeillaan erilaisia tapoja välittää tietoa nykyistä tehokkaammin. Suunnitellaan kyltit isojen teiden varsille, sekä miten ohjataan ihmiset keskustaan.

2.3 Alueellisen kulttuuriyhteistyön kehittäminen Vakka-Suomessa

Luodaan alueen kulttuuritoimijoille oma verkosto. Uudessakaupungissa on jo toiminnassa erilaisia paikallisia foorumeita ja Laitilassa vastaavaa on kokeiltu. Benchmarkataan erilaisia kulttuuritoimijoiden verkostoja, millaisia ongelmia heillä on ollut ja miten ne on ratkaistu. Millaista toiminta muualla on.

Toiminta ei ole kummassakaan kaupungissa ottanut suuresti tuulta alleen, joten alueen yhteinen foorumi ja toiminnan kehittäminen yhdessä toisivat käyttöön suuremmat resurssit ja herättäisi mahdollisesti enemmän kiinnostusta.

Jalkaudutaan erilaisten toimijoiden pariin. Selvitetään millaisia tarpeita ja mitä annettavaa kenelläkin on. Mahdollistetaan alueellinen vertaistuki ja erilaisten mallien kopioiminen kunnilta

ja toimijoilta toisille. Alueen toimijoiden osaamisen lisääminen ja kehittäminen pohjautuen niihin tarpeisiin, joita alueella on. Lisätään osaamista myös yhteistyön kautta. Mietitään, miten alueella voitaisiin tukea toinen toistamme, toiminnan tuotteistamisessa ja markkinoinnissa. Mitä voitaisiin lainata ja vuokrata, tai mahdollisesti jopa hankkia yhdessä alueelle.

Tarve alueelliselle, kulttuuritoimijoiden yhteiselle Visit-tyyliselle organisaatiolle, jonka avulla voidaan tehokkaammin yhdessä markkinoida alueen kulttuurielämää (Palvelutietovarannon aktiivisempi käyttöönnotto, alueen yhteinen tapahtumakalenteri). Vakka-Suomen oma tapahtumakalenteri/yhteistyöfoorumi. Voisiko Vakka-Suomen kulttuurijaostoa käyttää tässä pohjana?

Kulttuurilehti ja kulttuuriaiheiset julkaisut paikallislehdistä alueen toimijoiden näkökulmasta, lisätään toiminnan tunnettuutta alueella ja tietoa kulttuuritoiminnasta, toimijoista ja tapahtumista.

Kulttuurilla kotouttaminen osaksi hanketta?

2.4 Kokeilun talo

Mitä on kokeilun talo?

- Yhteisöllinen etätyötila
- Tiloja, joita yrittäjät voisivat suoraan vuokrata itselleen
- Tiloja yhdistyksille
- Yhteisöllinen koko kylän olohuone
- Voi toimia alustana erilaiselle pop-up toiminnalle, tapahtumille ja näyttelyille
- Ukrainalaiset ja kansainvälisyys osana kokeilun taloa. Tuetaan ja luodaan suhteita
- Ekososiaalinen sivistys ja -kestävyys, huomioidaan ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi

Miten voitaisiin toteuttaa?

- Hankkeena
- Varsinais-Suomen liitto / AKKE -> ESR
- Uudessakaupungissa vastaavassa hankkeessa työstettiin konseptille toimivaa liiketoimintasuunnitelmaa

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin